

je človeška kri, prosveta, blaginja, če se le polnijo njih žepi.

Toda zaupajmo na Boga in pošteno čustvovanje širokih ljudskih slojev, ki čutijo tudi pri sovražnikih vojsko drugače nego njih državniki. Naša mirovna ponudba je viila tem širokim ljudskim slojem veliko poguma, da glasneje izražajo svoje želje p miru. Za to upamo, da bo nam Bog venčar v dogle dnem času naklonil mir in nam poslal svoje angele, da oznanijo trpečemu človeštvu božično blagovest: Mir ljudem na zemlji!

Kako so Slovenci v Nemčiji obžalovali smrt cesarja Franca Jožefa.

Gladbeck na Vestfalskem,
5. dec. 1916.

Slovenci v Gladbecku, ki so, dasiravno daleč od svojega doma, ohranili cesarju Francu Jožefu in habsburški hiši svojo zvestobo, so priredili v soboto, dne 2. decembra, prisrčno žalno slovesnost po umrlem cesarju. Okoli 9. ure so se zbrali v Lambertinski cerkvi, da prisostvujejo slovesni maši-zadušnici. Došli so v izredno lepem številu moške, žene, otroci in starčki. Ženske so nosile na glavah črne rute, moške pa so bili kot člani avstrijskega vojnega in slovenskega rudarskega društva v čedni uniformi in so nosili črne žalne trakove. Na koru sta bili zastavi slovenskega rudarskega in slovenskega roženvenškega društva. Tudi mnogo Nemcev se je udeležilo žalne slavnosti. Po končani cerkveni slavnosti so se podali Avstriji v dvorano pri Drophoffu. Tam se je predsednik slovenskih društev, kaplan Tensundern, v iskrenem govoru spominjal preminulega cesarja in je slavil njegove nevenljive zasluge za Avstrijo in njegove narode. V istem smislu sta se govorila Slovenca Grosman in Jež. Zborovanje se je vršilo v veliki resnosti in slovesni tihoti. Le sempatje se je slišalo tihno intenje nekaterih mož in žen, ki so jokale za svojim dobrim cesarjem. Ob koncu je govornik v imenu vseh Slovencev v Gladbecku izrazil novemu cesarju obljubo zvestobe približno s temi besedami: „Franc Jožef, dober naš cesar, ne živiš več. Tvoja močna roka ne drži več vajeti vlade, a Tvoj duh bo živel naprej v nas in Tvoji vzgledi nam bodo plavali pred očmi. Tvoje geslo „Z združenimi močmi!“ nam bo tudi naše geslo za celo življenje. Radi tega prisegamo zvestobo Tvojemu nasledniku, prisegamo zvestobo čeli habsburški hiši, zvestobo cesarju Karlu. In ta zvestoba, ki jo danes prisegamo, naj bo kot močan zid okrog naše lepe donavske države. Naša zvestoba naj bo kot nerazrušljiv okop okrog starega habsburškega cesarstva proti našim starim sovražnikom, ki bi našo državo radi razrušili. Slovenci, naj si bomo v domovini ali v tujini, smo vedno zvesto udani cesarju in Avstriji!“

Kronanje ogrskega kralja in kraljice.

Kronanje ogrskega kralja in kraljice se bo vršilo v Budimpešti v soboto, dne 30. decembra 1916. Kronanje in svečanosti, ki so z njim v zvezi, se bodo kljub temu, da se je vsled vojne moralo marsikaj opustiti, vršile z izrednim sijajem.

Udeležba omejena. — Zastopniki ljudstva navzoči.

Kronanje se bo vršilo ob navzočnosti državnega zbora in ljudstva. Radi izvanrednih razmer in radi zimskega vremena je nemogoče tokratno kronanje izvršiti ob tako obilni udeležbi ljudstva, kot bi si ga ljudstvo želelo. A dasiravno se bo kronanje vršilo v ožjem okviru in na tesnem prostoru, vendar je pripravljala komisija vse potrebno ukrenila, da bodo vsi sloji ljudstva primerno zastopani. Vsaka županija se bo udeležila kronanja po treh določenih odposlancih. Da pa bo moglo kolikor mogoče mnogo ljudstva prisostvovati slavnosti kraljevega kronanja, bodo ob ulicah, kjer se bo pomikal slovesni spreved, postavili v vrsto zastopnike posameznih okrajev in mest. Upravni okraji in manjša mesta pošljejo po 2, večja mesta pa po 4 zastopnike. Poskrbljeno je tudi, da bodo zastopna razna društva, družbe, javni zastopi, delavstva, šolska mladina itd. Seveda bodo zastopani primerno tudi vojaki, ki se borijo na bojiščih. Kralj in kraljica bosta tako kronana po stari navadi ob udeležbi vsega ljudstva.

Skupna slovesna seja državnega zbora.

Obredi kronanja bodo sledeči: Na dan kronanja bosta imeli oba državni zbornici (poslanska in gosposka) skupno sejo. Seja se bo pričela že ob 6. uri zjutraj v kupolski dvorani državne zbornice, odkoder bodo šli člani zbornic po končani seji v cerkev v trdnjanskem delu mesta, ki je določena za kronanje.

Sedeži in priprave v cerkvi.

Kakor za člane državnih zbornic, se bodo v cerkvi določili posebni sedeži tudi za člane cesarske hiše, papeževnega nuncija, škofe in duhovščino, zastopnike drugih držav, dostojanstvenike, zastopnike ljudstva itd. Sedeži bodo že vnaprej za vsakega posameznika natanko določeni. Prevlečeni bodo z rdečim baržunom. Za obrede ob kronanju in za prostor, kjer bo kralj prisegel, se bodo napravili posebni odri. Stene v cerkvi, kjer se bo vršilo kronanje, se bodo prevlekle z rdečim suknom, na katerem bo vшит bel ogrski dvojni križ. Vse to bi naj spominjalo na stare čase ogrske preteklosti. Dvorni služabniki bodo skrbeli za red v cerkvi.

Kralj in kraljica prihajata.

Ob trideletni deveto uri se bosta podala kralj in kraljica s svojim spremstvom iz kraljevega gradu proti cerkvi. Kraljevska dvojica se bo vozila v osemvprežnem gala-vozu, v katerega bodo vpraženi sami konji-belci. Na obeh straneh voza bodo korakali dvorni lakaji (služabniki) in člani kraljeve ogrske garde na konjih. Udeleženci svečanosti se bodo istotako vozili v vozovih.

Spreved v cerkev.

Slovesni spreved se bo vil čez Jurjev trg, Jurjevo ulico, Disov trg in Tarnok-ulico. Ko dospje slovesni spreved na Szentharomsag-trg, izkaže tam stoječa stotnija ogrskih domobrancev kraljevski dvojici dolžno čast, nakar se zavije spreved pred cerkev sv. Matija, ki je določena za kronanje. V sprevedu bodo plemiči-zastavonoše nosili deželne prapore. Pri tem se bo po možnosti oziralo pred vsem na one plemiče, kojih predniki so pri poprejšnjih kronanjih nosili prapore. Nastalo je vprašanje, ali bi se naj tudi tokrat nosilo v sprevedu prapor Bolgarije. Vprašanje se je ugodno rešilo, ker je že stara zgodovinska navada, da se bolgarski prapor nosi pri slovesnem sprevedu kronanja.

Sprejem v cerkvi.

Ob cerkvenih vratih bo knezonadškof-primas na čelu višje duhovščine sprejel kralja in kraljico. Knez-primas bo izročil kraljevi dvojici razpelo, katero poljubita in ju poškopril z blagoslovljeno vodo. Kralj in kraljica se nato s svojim ožjim spremstvom podasta v takozvano Loreto-kapelo na desni strani Matijeve cerkve. V kapelo se je že prejšnji dan prenesla krona sv. Stefana in druga znamenja (insignije) za kronanje. Med tem je višja duhovščina šla pred oltar, da opravi svoje molitve. Ko se je v cerkvi vse uredilo in so že vsi udeleženci na svojih prostorih, prideta kralj in kraljica po sredini cerkve h glavnemu oltarju, se globoko priklonita pred nadškofom in zavzameta prostor na kraljevskem prestolu, ki je postavljen pred Najsvetejšim. Kaloški nadškof stavi nato zahtevo na kneza-primasa, ki sedi levo od glavnega oltarja, da začne izvrševati obrede. Na obeh straneh prestola stojijo plemiči, ki so nosili znamenja za kronanje in 11 plemičev-zastavonoš.

Kronanje.

Nato se prične slovesna sv. maša, med katero se izvrši kronanje. Knez-primas in namestnik palatina postavita kralju, ki kleči na stopnici pred glavnim oltarjem, krono na glavo. Knez-primas poda nato kralju v roke kraljevsko žezlo in ga vodi k prestolu. Kraljici se krona sv. Stefana ne dne na glavo, temveč se z njo knez-primas in namestnik palatina dotakneta samo obeh kraljičinih ram. Predno se dotakneta s krono kraljičinih ram, molijo škofje litanije vseh svetnikov, jo mazilita ter ji podata žezlo. Po kronanju jo vodita k prestolu poleg kralja.

Po glavnih obredih poklekne kralj na klečalnik in priseže pred Najsvetejšim, da hoče varovati mir in čuvati pravico. Po tej prisegi poda knez-primas kralju sv. razpelo, da jo poljubi. Ko je knez-primas s škofi zmolil litanije vseh svetnikov, mazili kralja. Med sv. mašo je kralj v cerkvi prepasan z mečem sv. Stefana. Pri darovanju poda knez-primas klečeči kraljevski dvojici pateno (pokrivalo keliha), da jo poljubi. Po končanem kronanju zamahne kralj tudi v cerkvi z mečem na vse štiri strani.

Streljanje s puškami in topovi.

Pri važnejših obredih bo stotnija domobrancev na trgu Szentharomsag oddala skupne strele (častne salve). Na mestnem hribu Gellert pa se bo s topovi oddal 101 strel. Zvonilo se bo z vsemi zvonovi po vseh mestnih cerkvah. Med cerkvenimi svečanostmi se bo proizvajala v cerkvi slovita mašna pesem Franca Liszt.

Kraljica zapusti cerkev.

Po slovesni sv. maši zapusti kraljica s svojim ožjim spremstvom, službujočimi dvorjanicami, cerkev in se odpelje v osemvprežnem gala-vozu na kraljevski dvor. Jezdeča telesna straža in huzarji jo spremljajo.

Na Ogrskem je namreč stara navada, da merajo žene poprej zapustiti družbo in se podati proti možem domov, da mu pripravijo kosilo. Kraljica sicer ne gre v grad pripravljat kosila, a z odhodom kraljice bi se naj pokazalo, da se čuvajo stare navade in običaji ogrskega naroda.

Imenovanje novih vitezov.

Stara navada ogrskega kraljevskega kronanja je, da kralj ta dan imenuje več — navadno 12 — novih vitezov. Ko se je kraljica odstranila, se prične v cerkvi slavnost imenovanja vitezov. Za viteze zlate ostroge se predlagajo taki, ki so se na bojišču s svojo hrabrostjo posebno izkazali, in so bili odlikovani z višjimi odlikovanji. Imenovanje vitezov se vrši na sledeči način: Njegovo Veličanstvo sedi na svojem prestolu in se z mečem sv. Stefana dotakne ramen novoimenovanih vitezov. Namestnik višjega sodnika najvišjega sodnega dvora in minister najvišjega kraljevskega dvora jih kličeeta zaporedoma pred kraljevski prestol, kjer pokleknejo na srednje stopnjico.

Kralj priseže na ustavo.

Po imenovanju novih vitezov grede udeleženci iz cerkve. Najprvo grede odposlanci županij, člani državnega zbora, ministri, nato kralj v spremstvu plemičev-zastavonoš, plemičev-praporščakov, namestnika palatina in nadvojvod, kakor tudi višje duhovščine na čelo, ki vodi k sohi sv. Trojice, pri kateri je napravljen oder, na katerem kralj slovesno priseže na ustavo. Kralj, kateremu sledijo namestnik višjega dvornega konjarja, ki nosi potegnjen državni meč in škof z apostolskim križcem, nadalje knez-primas in kaloški nadškof, namestnik palatina in predsedstvo obeh zbornic državnega zbora, stopi na slavnostni oder. V levi roki drži križ, tri prste desne roke pa drži kvišku, pripravljen priseči, obraz ima obrnjen proti vzhodu. Ob navzočnosti članov državnega zbora, županij in ljudstva stori kralj prisego na ogrsko ustavo.

Ogrsko državno pravo daje ogrskemu primasu, ostrogonskemu nadškofu, pravico do odlične uloge pri slavnostih kraljevega kronanja. Od kronanja l. 1867 je nadškof član komisije, ki sestavlja besedilo kraljeve prisege, in član odposlanstva, katero izroči besedilo kralju. Nadškof besedilo prisege, ki mu je izročil namestnik palatina, glasno kralju prečita.

Hrib kronanja.

Veliki župani cele Ogrske že sedaj pošiljajo iz vseh okrajev v Budimpešto prst, iz katere bode zgrajen hrib kronanja. Izbrana so posebna zgodovinska mesta, od katerih se vzame gornja plast prsti. Na tem hribčku bo kralj z mečem na dan kronanja napravil 4 zgodovinske zamane na vse štiri strani. Komitat Segedin bo poslal prst s takozvanega Kiraly-Halom prostora, na katerem je leta 1883 stal cesar Franc Jožef I. Stolni beli grad bo pa poslal vagon prsti z zgodovinske gore Arpad in z Andrejeve trate, t. j. z mesta, kjer je kralj Andrej II. dal razglasiti zlato bulo. Baronyški okraj pošlje prst iz Mohača, Cikloša in Pečuha. V Pečuhu se bo vzela prst za kraljevi hribček s tistega mesta, kjer je stala prva madžarska univerza, ki jo je ustanovil kralj Ludovik Veliki.

Posamezne občine se obračajo zadnje dni brezovno do komisije, ki mora zgraditi hribček, da naj sprejme tudi prst iz teh občin. Dan za dnevom dohajajo zaboji s prstjo od vseh strani Ogrske v Budimpešto.

Kralj gre zopet v cerkev.

Po storjeni obljubi gre kralj s svojim spremstvom zopet v cerkev, kjer kleče opravi pred Najsvetejšim zahvalno molitev. Med tem, ko kralj v cerkvi moli, se uredi zopet spreved v red.

Spreved v kraljevski grad.

Slovesni spreved otvorijo huzarji. Spreveda se udeležijo: odposlanci velikih županij, člani državnih zbornic pod vodstvom predsedstev, ogrski in skupni ministri, ki grede peš. Na konjih se udeležijo spreveda: kraljevi ogrski klicar, 11 zastavonoš in kraljev ogrski najvišji dvorni vratar, plemiči-praporščaki, ki nosijo znamenja kronanja, namestnik palatina, nadvojvode, Njegovo Veličanstvo kralj; nekoli na desno škof z apostolskim križem, na levo namestnik kraljevega ogrskega najvišjega konjarja z potegnjenim državnim mečem, za njim kraljev ogrski višji dvorni mojster, kraljev ogrski višji dvorni komornik, kapitan ogrske telesne straže in generalni pribočnik, na obeh straneh ogrska garda, nato pa oddelek ogrske telesne straže. Za njimi se peljeta v vozu oba kraljeva komisarja in oba varuha krone in za njimi istotako v vozu višja duhovščina. Spreved zaključijo eskadron huzarjev.

Na hribček kronanja.

Sprevod v kraljevi grad se bo pomikal po Tarnok-ulici čez Disov trg, po Jurjevski ulici na trg Sv. Jurija. Predno pa odide udeleženci spreveda v grad, se ustavijo še pri hribčku kronanja, ki se nahaja na trgu Sv. Jurija. Njegovo Veličanstvo ogrski kralj se poda na konju na hribček. Na hribčku bo napravil z mečem sv. Stefana štiri zamahne na vse štiri strani sveta. Knez nadškof-primas bo nato čital kraljevo prisego na ustavo. Kralj glasno ponavlja besede prisega. Po prisegi bo kralj na konju zapustil hribček in se bo vrnil obdan od spremstva na konjih, v kraljevi dvorec.

Palatin.

Palatin je kraljev namestnik, ki je v prejšnjih časih stalno prebival v Budim ešti. Ker sedaj Ogrska nima no enega palatina, bo ogrski državni zbor izvolil namestnika palatina, ki bo obenem z ostrogonskim knez nadškofom-primasom kronal kralja Karela in kraljico Cito.

Pojedina po kronanju.

Zadnji obred kronanja je pojedina. Člani drž. zbornice in velikaši, ki so bili pri kronanju v cerkvi, se podajo v nalaše za to pripravljeno dvorano kraljevega gradu, kamor se podajo tudi kralj in kraljica z ožjim spremstvom. Kralj in kraljica se vsedeta na nekoliko višji sedež ob pogrneni mizi.

Pojedine se vdeležijo razven kralja in kraljice še tudi primas-nadškof ostrogonski, papežev nuncij, nadškof iz Kaloše in namestnik palatina.

Kralju in kraljici strežejo pod vodstvom najvišjega dvornega točaja državni poslanci, katere je državna zbornica nalaše v ta namen izvolila. Pri pojedini ima knez-primas slovesno napitnico na kralja in kraljico.

Po končani pojedini zapusti dvorano kraljeva dvojica in višje spremstvo. Člani obeh zbornic se nato zberejo k seji v državni zbornici, sestavijo in podpišejo zapisnik kronanja. Obred kronanja je s tem končan.

Popoldne istega dne se bodo kraljici poklonile dvorne gospe in gospe za to določenih drugih dostojanstvenikov.

Postranski obredi kronanja.

V zvezi s kronanjem je še tudi več drugih obredov. Krona sv. Stefana in druga kraljeva znamenja za kronanje se prenesejo iz kraja, kjer so bila shranjena, v kraljevo stanovanje, od tam v cerkev, kjer se vrši kronanje, po dovršenem kronanju se pa za nekaj ur izpostavijo v cerkvi, nakar se zopet shranijo v določene prostore. Krona sv. Stefana in druga znamenja za kronanje se prenesejo 2 dni pred kronanjem v notranje prostore kraljevega gradu z namenom, da se za kronanje primerno pripravijo, zlasti plašč sv. Stefana sme samo kraljica z lastno roko primerno pripraviti.

Dan pred kronanjem se prenese krona sv. Stefana in druga kraljevska znamenja za kronanje v slovesnem sprevodu iz kraljevega gradu v cerkev, kjer se vrši kronanje in se položijo v stransko kapelico cerkve, v takozvano loretsko kapelico.

Po dovršenem kronanju prenesejo istotako krono sv. Stefana in druga kraljevska znamenja v slovesnem sprevodu v cerkev, kjer se javno izpostavijo skozi tri dni. Tretjega dne se prenesejo nazaj v kraljevi grad, kjer se shranijo na določenem prostoru. Te obrede izvršujejo dva od kralja imenovana komisarja, oba stražarja krone sv. Stefana, namestnik najvišjega sodnega dvora ter odposlanstvo obeh zbornic.

Priprave za kronanje.

V velikanski dvorani kraljevega gradu, kjer je shranjena krona sv. Stefana, se je vršil dne 15. decembra opoldne komisijonalni ogled na licu mesta. Udeležili so se ga stražar krone grof Bela Szechenyi, dvorni maršal ogrski grof Nikolaj Szecsen, ravnatelj za dvorne obrede dvorni svetnik Nepalek, vodja dvornega maršalskega urada dvorni svetnik Aladar Szegedy-Massak, ministrski svetnik v pravosodnem ministrstvu Julij Tomezanyi, poveljnik kronske straže major Julij Halas in tajnik ministrskega predsedstva baron Karel Kazy. Komisija se je preprčala, da je železna omara, v kateri je shranjena krona sv. Stefana, nepoškodovana, da je kraljevi pečat nepoškodovan ter da je tudi plašč sv. Stefana, ki je razgrnjen na železno ploščo, popolnoma nedotaknjen. Skrinje pri tej priliki niso odprli, ker je potreba posebnega kraljevega dovoljenja, da smejo ta kraljevi pečat odstraniti. Dan pred kronanjem bodo položili krono sv. Stefana na nalaše za to zgrajen krasen voz in jo prepeljali do cerkve za kronanje. Za vozom bodo korakali čuvaji krone, na čelu jim poveljnik, stražarji krone s helebardami. Po končani komisiji so zaklenili dvorano s ključem obeh čuvaiev krone in s ključem ministrskega predsednika. — Novi čuvaj krone grof Julij Ambrocy bo storil prisego pred kronanjem, ob priliki, ko se bo odstranil pečat od železne skrinje, v kateri je shranjena krona sv. Stefana.

Ljudsko prerokovanje.

O kronanju kralja in kraljice je med narodi na Ogrskem razširjenih cela vrsta prerokovanj in pravljic. Med Slovaki je razširjeno sledeče prerokovanje: Ako na dan kronanja deži ali sneži, bo vladal kralj v bogatih letih. Pšenica in rž bo rodila stoteri sad, žitne shrambe bodo polne najzlahtnejšega žita, in vsako drugo leto bo toliko vina, da bo primanjkovalo posode. In „najvišja gospodinja“ (kraljica) bude imela srečo pri živinoreji in gospodinjstvu sploh. Masti in mesa ter pogač bo toliko, da bodo popotniki pri vsaki hiši dobro postreženi. Ako se na dan kronanja med dežjem ali snegom za nekaj časa pokaže tudi zlato solnce, bo imel kralj tako napolnjene svoje blagajne, da mu ne bo treba naložiti deželni novih davkov. Če je ta dan mirno vreme, brez vetra, bo za časa vladanja novega kralja vladal mir in red. Kralj bo živel v miru s svojimi sosedi in ne bo prelival krvi. Ako se kralju pri kronanju in prsegi nobena beseda ne spodreče, bo imel srečo v družini, ako pa mu kaka beseda spodleti, pa se že na dan kronanja zbirajo črni oblaki nad njim in njegovo hišo.

Ako celi dan sije solnce, bo na Ogrskem zaporedoma več let tako slaba letina, da bo primanjkovalo kruha tudi v kraljevi družini. Ako je čez opoldan gosta megla, kraljica ne bo imela sreče pri svojem gospodinjstvu, ne pri živinoreji. Vihar in vetrovi na dan kronanja pomenijo, da bodo za časa kraljevanja novega kralja nastali domači in zunanji prepiri ter krvave vojske.

Novo ministrstvo.

Körberjevo ministrstvo je odstopilo. Bilo je le 45 dni v službi. Cesar je pozval dr. Spitzmüllerja, trgovskega ministra v Stürgkhovem ministrstvu, da sestavi novo ministrstvo. Do danes, dne 20. dec., še Spitzmüller ni sestavil novega kabineta.

Zakaj je Körber odstopil? Stürgkh je z Ogrdogovoril novo nagodbo, kakor pravijo, za dobo 20 let. Körber je pregledal nove nagodbene točke z avstrijskega stališča in ni bil z njimi zadovoljen. Ogrji pa so zahtevali, da se naj nagodba sklene, kakor so jo dogovorili s Stürgkhom, nespremenjena in se naj vzakoni kakor najhitreje, t. j. že pred novim letom 1917. Körber se ni hotel udati, po njegovih mislih bi bila avstrijska državna polovica oškodovana, in je rajše odstopil. Spitzmüller je sprejel sestavo novega ministrstva in se je s tem izrekel, da sprejme za Ogrje ugodno nagodbo. Saj je tudi sam pri njej v odlični meri sodeloval kot trgovinski minister.

Nemške avstrijske stranke silijo v Spitzmüllerja že sedaj, predno je sestavil ministrstvo, da, predno skliče državni zbor, brez njega vzakoni v Avstriji tudi nemščino kot državni jezik, da odcepi Galicijo, da uredi razmere na Češkem v nemškem smislu in da upelja za državni zbor nov pravilnik z nemškim razpravljalnim jezikom. Nemške narodnosti, ki so v Avstriji v večini, pa temu odločno ugovarjajo, ker se mera na vse narodnosti emati ozir, če se Avstrija nanovo uredi, in ne samo na nemško. Politične razmere v javnosti in državnem zboru bi se neizmerno poostrile, ako bi Spitzmüller poslušal samo Nemce.

Oče Spitzmüllerjev je bil rodom žid in zdravnik na Dunaju. Sin je že krščen. Predno je postal Spitzmüller trgovski minister, je bil upravitelj Rothsildove banke na Dunaju. Za to tudi kmetje ne sprejemajo Spitzmüllerjevega ministrstva z nobenim navdušenjem. Kakor se sliši, Hrvat in Slovenci tudi v tem kabinetu ne dobijo nobenega zastopnika. Bog varuj Avstrijo in njene narode vsega hudega!

List „Pravo Lidu“ in drugi češki listi so prinesli vest, da je dr. Spitzmüllerjevo ministrstvo le prehodno in da je pravi kandidat za ministrsko predsedništvo Konrad princ Hohenlohe, sedanjí skupni finančni minister in prejšnji cesarski namestnik v Trstu. Tudi „Neueste Münchener Nachrichten“ in drugi nemški listi prinašajo to vest.

Zelo zanimivo je, kar prinaša „Tagespost“ o novem ministrskem predsedniku. Pravi, da je Spitzmüller voditelj velekapitalističnih krogov, ki se zbirajo okoli Rothsildove banke in da ima svojega najhujšega nasprotnika v rajmatelju dunajske Zemeljske banke dr. Sieghartu, ki je tudi zbral okoli sebe cel venec kapitalistov. Pričakovati je torej, da se bo za kulisami bil boj med različnimi kapitalističnimi siruajni, a nepoučena javnost bo mislila, da se gre za važne zadeve države, dežel in narodov.

Ako res misli dr. Spitzmüller izvesti kake izpremembe v notranji uredbi Avstrije, potem bi bilo ne samo spodobno, ampak tudi potrebno, da pokliče v svoj kabinet tudi zastopnika avstrijskih Jugoslovancev, kajti dr. Spitzmüller ne pozna naših razmer in najmanj. Avstrijski Jugoslovanci zelo težko občutijo to zapostavljanje, ki se jim prizadaja od ministrstva do ministrstva. Zakaj bi se naj z nami ne postopalo ravno tako kakor z drugimi avstrijskimi narodi, tega ne razumemo v današnjih časih prav nič več. Gotovo je pomen Hrvatov in Slovencev za državo tako velik kakor kateregakoli drugega naroda.

Narove si glasovi pa pravijo, da hoče Spitzmüller vladati z državnim zborom. V tem smislu bo ba.e sestavil tudi s o.j kabinet. Govori se, da to kabinet tako-le izgledal:

Predsedstvo: Spitzmüller; notranje: Handel; domobranstvo: Georg; pravosodje: Senk; bogočastje: Husarek; železnice: Förster; javna dela: Trnka; poljedelstvo: Serenyi; trgovina: negotovo; finance: Wimmer; Galicija: Bobžinski. Izmed teh so Trnka in Serenyi Čeha, Bobžinski in Senk Poljaka in drugi Nemci.

Grčija.

Četverosporazum je zahteval od Grčije, da mora premestiti vse grške čete iz severnega dela Grčije v južno Grčijo, da ne bi padle Sarrailovi armadi v hrbet. Zahtevi se je morala Grčija ukloniti. — Blokada ali zaprtje grške obali po četverosporazumovih vojnih ladjah se nadaljuje. Grški kralj je proglasil Venizelosa za izdajalca domovine. Grško vladno časopisje izjavlja, da so Grki odločno pripravljeno braniti do skrajnosti neodvisnost Grčije napram četverosporazumu, ki pritiska z novimi nasilstvi na ubogo deželo. Zasedel je dva grška otoka ter zahteval, da Grčija umakne iz Aten vse svoje čete. Grška vlada je proti temu novemu nasilstvu vložila odločen ugovor.

Rumunsko bojišče.

V Rumuniji so naši od zadnjega našega poročila prekoračili reki Buzeu (izvira na Sedmograškem in se izliva v Dnjestr) in Kalmatujul (se izliva severno od Harsove v Donavo) in se bližajo reki Seret, kjer pripravljajo Rumuni in Rusi glavni odpor. Dne 14. decembra smo zavzeli mesto Buzeu, ki leži 90 km severovzhodno od Bukarešte ob reki Buzeu. Mesto je velevažno železniško križišče. Sedaj stojijo naši že kakih 15—20 km severno mesta Buzeu.

Tudi v Dobruči smo začeli zopet prodirati. Bolgari so potisnili Rumune in Ruse preko črte Babadah—Ostrovo.

V gorovju severno od mesta Buzeu je več rumunskih divizij popolnoma odrezanih od ostale armade. V severnovzhodnem obmejnem sedmograškem gorovju se vršijo hudi boji med našimi in rusko-rumunskimi četami. Naše postojanke so trdne.

Naša sedanja rumunska fronta se je v teku 1 meseca skrajšala za 900 km. Naši imajo zasedene že več kot polovico Rumunije.

Naš plen v Rumuniji.

V bojih z Rumuni so naše čete zavsem vjele 165.000 mož, med temi 1700 častnikov, 422 poljskih topov, 21 težkih možnarjev, 364 strojnih pušk in 200 tisoč navadnih pušk. Nadalje je prišlo v naše roke: 156 železniških lokomotiv in 4400 železniških vozov. Koliko smo uplenili žita in drugih živil ter drugega vojnega gradiva, še ni natanko dognano. Plen je tako velik, da se cele naše armade v Rumuniji lahko prehranjajo in se še poleg tega pošiljajo velike množine živil v Avstrijo in Nemčijo.

Rusko bojišče.

Rusi poskušajo sedaj tu, sedaj tam predreti našo bojno črto. Napadajo v prostoru vzhodno od Kezdivasarhelyja, v bukovinskih Karpatih, ob železnici Tarnopol—Zločov, zahodno od Lucka in na severu pri Dvinskem, a povsod brez uspeha. Zadnje dni pošiljajo Rusi močne čete ob spodnji tok reke Seret — Rumunom na pomoč.

Italijansko bojišče.

Glavni dogodek zadnjih dni na laški fronti je obisk cesarja Karela pri Borojevičevi armadi. (Glej naš uvodni članek!) Slehernega slovenskega vojaka bo gotovo navdahnilo posebno veselje, da naš vladar govori slovenski ter priznava in hvali požrtvovalnost našega naroda.

Sicer pa na laški fronti razun artilerijskega ognja nič posebnega.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču hudi boji severno od Verduna. Dne 15. decembra se je Francozom severno od Verduna po večdnevni artilerijski pripravi posrečilo potisniti Nemce za 3 km nazaj, zavzeti verdunski predutrdbi Hardaumont in Besovaux ter dve vasi; v bojih dne 18. decembra pa nemško postojanko Chambretto ob reki Mozi.

Macedonsko bojišče.

Severno od Bitolja ter ob reki Črni hudi, toda brezuspešni navali Sarraileove armade na bolgarske postojanke. Samo ob reki Črni so Bolgari do sedaj odbili čez 60 sovražnih napadov. Švicarski listi poročajo, da je srbski kralj Peter s svojo vlado došel v Bitolj. Uradno še pa ta vest ni potrjena.

Dedenske novice.

Vesele božične praznike želimo vsem prijateljem našega lista. Pridobivajte nam novih naročnikov!

Cesar in naš škof. Ko so bili avstrijski škofje dne 1. dec. pri cesarju v avdienci, je cesar nagovoril tudi mariborskega knezoškofa ter ga vprašal po razmerah v škofiji in po številu vojnih kuratov iz naše škofije, ki je, kakor znano, v celi Avstriji največje. Nobena škofija ni poslala toliko duhovnikov na bojno polje kot naša. Ko je zanesla govorica med cesarjem in škofom tudi na naš 47. pešpolk, ki ima svoj kader v Mariboru, je rekel cesar: Domači pešpolk v Mariboru, to je junaški pešpolk.

Cesarica Cita izredno prijazna in živahna gospa. Vojvodska rodbina Parma, iz katere izhaja naša nova cesarica, ima v Brunneeu in Weinburgu pri Cmureku velika posestva. Del rodbine Parma vedno stanuje na gradu Brunsee ali v Weinburgu. Sedanja cesarica Cita je ob počitnicah več let stalno zahajala v Brunnee in od tam večkrat tudi na številna vinogradna vojvodska posestva v Slovenskih goricah. Princesinja Cita, tako se nam pripoveduje, je bila izredno ljubka prikazen. Vitka kot jelka, vedno smenljajočega obraza, prijazna in radodarna do skrajnosti, je rada govorila in se šalila s preprostimi slovenskimi viničarji in viničarkami ter se igrala z bosonogimi otroci ter jim delila raznih igrač in slaščic. Kdor je občeval s princesinjo Cito, ne more prehaliti njene ljubeznivosti in živahnosti.

Cesar Franc Jožef za invalide. Cesar Franc Jožef je v svoji oporoki zapustil ranjencem, invalidom ter vdovam in sirotam padlih vojakov iz svojega zasebnega premoženja 60 milijonov K.

Duhovniška vest. Č. g. Štefan Pivec, župnik v Podčetrniku, je dobil župnijo Vuzenica ob koroški železnici.

Č. g. Peter Jurak, vojni kurat v Gradcu je t. dni odšel na bojišče.

Božične ustanove za vdove in sirote padlih. Č. kr. okrajna glavarstva so poslala občinam sledeče dopise: Z odlokom vojnega ministrstva št. 87551-16, se razpisuje božična ustanova c. in kr. 2. armade. Pravico do te ustanove imajo: Vdove ali sirote brez očetov in matere po vojakih c. in kr. vojske, obeh deželnih bramb in orožništva ter c. kr. in kr. ogrske črne vojske, kojih soprogji oziroma očetje so v vojni 1914-16 padli pred sovražnikom ali umrli, vsled ranjenja. Prednost imajo one, kojih očetje (soprogji), so se udeležili vojne pri 2. armadi. Ustanova je enkratna, znaša za vdove 400, za sirote 200 K. Občinskim predstojništvom se naroča, da to takoj razglasijo na v kraju navadni način in da slučajne prošnje takoj predložijo okrajnemu glavarstvu. Prošnji je priložiti naslednje priloge: Spričevalo o ubožnosti, mrtvaški list soproga ali obeh staršev sirote, dokaz pri katerem vojaškem krdelu in v kateri razvrstitvi da je služil soprog oziroma oče sirote (če bi ne bilo mogoče dobiti zadnje navedene listine, tedaj jo bode priskrbelo poveljstvo dopolnitvenega okraja v Mariboru). — Vdove in sirote naj te prošnje takoj vložijo pri svoji občini. Skoda je, da se tako važni odloki pošljejo občinam še le nekaj dni pred uradno določenim rokom.

Nova prebranja. Hrvatski listi poročajo: Ogrsko domobransko ministrstvo je odredilo, da se morajo vsi črnovojniški obvezanci od 18. do 50. leta, ki so bili pri dosedanjih prebiranjih spoznani za nesposobne, podvrženi novemu prebiranju. Tisti, ki bodo spoznani za sposobne, bodo zaposleni samo v etapni službi. — Kolikor smo poučeni, se bodo vršila nova prebiranja 18-50letnih črnovojnikov tudi pri nas v Avstriji in sicer najbrž meseca februarja. Ali se bodo za sposobne spoznani uporabili res le v etapni službi, nam pa še ni znano.

Prebivalstvu Štajerske! Cesarski namestnik grof Clary nam je poslal sledeči oklic: Svetovnozdgovinski dogodki so se dogodili, odkar je razpisano V vojno posojilo. Zmagovita krдела zaveznikov so porazila rusko-rumunske armade ter vkorakale v Bukarešto in zasedle več kot polovico Rumunije. Za nas tako ugodno stanje vojnega položaja in gospodarsko okrepljenje, katerega smo deležni po porazu Rumunije, so omogočili nam in našim zvestim zaveznikom; da ponudimo, svesti si svoje moči, sovražnikom pričetek mirovnih razprav. Na boj oboroženi, a na mir pripravljeni zremo z mirno zavestjo, ki jo nam narekuje naše dobro pravo, bodočnosti nasproti. Slavnim uspehom na rumunskih bojiščih se vredno

pridružuje v zaledju izvojevana zmaga našega V. vojnega posojila. Vsled mnogostranske želje je dovolil finančni minister, da se do nadaljnjega sme sprejemati podpisanja na V. vojno posojilo tudi po 16. decembru. Stajerci, porabite priliko, ki se vam s tem nudi, da se z ozirom na junaštvo in požrtvovalni pogum naših sinov in bratov na bojnem polju vspeh V. vojnega posojila z vsemi močmi še zviša. — Na Najvišjem mestu se napredovanje podpisovanj zaseduje z živim zanimanjem in Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo, naš najmilostljivejši cesar, je izvolil izraziti pričakovanje, da bodo porabili visoki in nizki, meščani in kmetje, dobo, ki je za podpisovanje za to, da bo postal vspeh V. vojnega posojila primeren naši moči in našemu trdnemu zaupanju. Tudi nam vsem sveti spomin na ljubljene cesarja Franca Jožefa mora ravnokotno kakor pridne na bojišču tudi nas doma vzbuditi do najvišjega delovanja. Stajerska je bila v požrtvovalnem in radovoljnem podporanju ožugane domovine na bojnem polju kakor tudi doma vedno v prvih vrstah, tukaj se pa ne zahteva nikake žrtve, kajti vsak, ki posodi državi svoj denar, dobi vrnjeno posojeno z obilnimi obrestmi. Ni tedaj le dolžnost, temveč lastna korist vsakega posameznika, da se odzove na klic države za podpisovanje vojnega posojila. Pozivam tedaj vnovič prebivalstvo Štajerske, da da premoženje in dohodke, kolikor največ more, domovini na razpolago s popisovanjem V. vojnega posojila.

Nov predsednik okrožnega sodišča v Mariboru. Za predsednika mariborskega okrožnega sodišča je imenovan višjesodni svetnik višje deželne sodnije v Gradcu dr. Franc Kočevar pl. Koudenheim. Nov predsednik je rojen leta 1864 in je služboval kakor predstojnik okrajne sodnije v Celju in višjesodni svetnik v Ljubljani.

Deželni odbor štajerski se bo poklonil presvitlemu cesarju z udanostno izjavo za štajersko prebivalstvo najbrže že sredi meseca januarja.

Razpuščen občinski odbor. Občinski odbor občine Plac pri Svecini je vlada razpustila, ker mu je za redne seje manjkalo sklepčnosti. Večina odbornikov je namreč pri vojakih. Za vladnega komisarja je imenovan dosedanja župan Alojz Menhart.

Zvišanje podpore za begunce. Notranje ministrstvo je zvišalo podpore za begunce, ki žive po raznih občinah, dnevno za osebo od 1 K na 1 K 50 v. Ako pa šteje begunska obitelj več kakor pet oseb, ostane v veljavi dosedanja podpora po 1 K za vsako osebo.

Za begunce z vzhoda in juga. Nedeljska „N. Freie Presse“ objavlja, da je za begunce z vzhoda nabrala 3.104.427 K, za begunce z juga pa 62.623 K. Za oskrbo vojnih konj in psov je nabrala „N. F. Presse“ 10.770 K.

Vprašanje iz ljutomerskega okraja. Na prošnjo naše davkarije so posamezni občinski predstojniki prostovoljno prevzeli izplačevanje vzdrževalnih prispevkov po zakonu iz leta 1912. S tem imajo seveda župani veliko potov, stroškov in zamude časa, zlasti ker davkarije izplačajo skupni znesek v velikem denarju in si morajo potrebni drobiž za posamezne stranke sami preskrbeti. S tem razbremenijo davkarijo in prihranijo posameznikom večsili daljni pot v Ljutomer. Ali se more občinske predstojnike siliti k temu, da naj prevzamejo tako izplačevanje podpor popolnoma zastonj, brez vsake odškodnine? — Odgovor: Gotovo ne spada to delo v prenešeni delokrog županov in župani naj zahtevajo od okrajnih glavarstev, oziroma davkarij, primerno odškodnino za delo. Sami pa si visokosti odškodnine ne smejo nastavit.

Pošiljanje poštnih zavojev vojnim vjetnikom ustavljeno. Poštno ravnanje za Štajersko naznanja, da je od sedaj naprej do 25. decembra 1916 ustavljeno pošiljanje zasebnih poštnih zavojev in vzorcev blaga vojakom, ki se nahajajo v vjetništvu sovražnih držav.

Poštnina za božične in noveletne razglednice. Ker je sedaj vsled novih poštnih določb zvišana poštnina za razglednice od 5 na 10 vinarjev, se sme opremiti vsaka razglednica z znamko po 3 vinarje, ako na razglednico razven naslova ne napišeš več kakor pet besedi z naslovom vred in še podpis.

Svarilo zaradi vojnih vjetnikov. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Ker se v zadnjem času množijo slučajni, da nevojaško prebivalstvo ne naznanja takoj pristojni oblasti, ako je ubežal kak vojni vjetnik, se strogo naroča, da mora vsak, kdor ima pri delu zaposlene vojne vjetnike, takoj naznaniti, ako je kak vojni vjetnik zapustil delo in pobegnul. Vojnim vjetnikom dajati obleko, živila, denar, ali jim dajati na drug način potuho, da lažje pobegnejo, je prepovedano pod zelo ostrimi kaznimi. Istotako je strogo prepovedano jemati pod streho vojne vjetnike, ki so pobegnili.

Zakaj imajo vlaki tako velike zamude? Ljudje nas povprašujejo, kaj je vzrok, da imajo zadnji čas posebno dunajski vlaki tako velike zamude (po 1 do 5 ur). Na merodajnem mestu se nam je reklo, da je to, zamud kriva pošta, katera ima sedaj radi zmanjšanja poštnih vlakov in ogromnega prometa k praznikom toliko opravka, da je popolnoma nemogoče, to delo zmagati v določenem roku. Zamude se pove-

čajo od postaje do postaje, kjer se naklada in odklada pošta.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru naznanja cenjenemu občinstvu, da ostane blagajna od 23. do 31. decembra radi sklepanja računov zaprta, pač pa se tudi v tem času sprejemajo se prijave na vojno posojilo. — Načelstvo.

Cenjenim naročnikom naznanjamo, da bomo prihodnji številki priložili položnice, s katerimi bodo lahko plačali naročnino naprej. — Prosimo, da se razvije sedaj močna agitacija za nove naročnike na naš list. Naj res ne bo več nobene slovenske hiše brez »Slov. Gospodaria.« V mnogih župnijah bi lahko bilo še enkrat toliko naročnikov, kakor jih je. »Slov. Gosp.« je sedaj neobhodno potreben ne samo kot zvest poročevalec doma in vseh večjih dogodkov na bojiščih in po svetu, ampak posebno kot svetovalec in vseh gospodarskih zadevah. Hiša ki nima »Slov. Gosp.« si sama dela škodo. Za to pa še enkrat, agitirajte za naš list in razširjajte ga!

Gospodarske novice.

Proti vinskemu davku. V zadnji seji Kmetijske družbe se je razpravljalo tudi o novem vinskem davku. Deželni odbornik dr. Verstovšek je počal udem centralnega odbora, ki niso bili še nikakor poučeni o nameri deželnega odbora, vsa pojasnila in predlagal, da se Kmetijska družba brzojavno obrne s protestom na ministrskega predsednika in ga prosil, da vlada ne predloži sklep deželnega odbora najvišji potrditvi. Predlog se je sprejel soglasno.

Boj proti obdačenju domače pijače. Deželni odbornik dr. Verstovšek vodi po naročilu vodstva S. K. Z. nevstrašno boj proti nameravanemu vinskemu davku. V zadnji seji dež. odbora se je že četrtočas razpravljalo o tem predmetu. Ker je postavljeni predlog že predložen vladi in se je bati da bi ga vlada vkljub ugovorom slovenskih poslancev je potrdila, trudi se dr. Verstovšek že sedaj, da doseže za vinogradnike kolikor mogoče večje ugodnosti. Na njegovo neprestano dreganje se je odločil deželni odbor, da se vinogradnikom dovolijo ugodnosti glede domače pijače. Hotelo se je že tudi v tej zadevi sklepati in ker je bilo malo upanja, da bi se zagotovili veliki uspehi, je dr. Verstovšek razumel zadevo tako obrniti, da naj pred sklepanjem deželnega odbora posebni odsek izreče svoje mnenje. Dr. Verstovšek je sam predlagal sestavo tega odseka. Posvetovanje odseka se viši dne 21. t. m. pod vodstvom ekselence grofa Attemsa. Povabljeni bodo na to posvetovanje dež. odbornik dr. pl. Kaan kot finančni referent, ekselence grof Franc Attems, pl. Kodoltsch, župan Orinig, župan Reitter, dekan Ozmec, posl. Roskar, dr. Korošec, dr. Verstovšek, posilanci Schweiger, Huber in Hagenhofer.

Na Božič se sme zavživati meso. Ker je letos Božič padel ravno na brezmesni dan, je cesarska namestinja dovolila, da se sme ta dan meso uživati.

Oddaja surove svinjske masti. Odredba zaradi oddaje surove svinjske masti, oziroma špeha, je stopila v veljavo. Vsakdo je torej zavezan, kadar kolje, to naznaniti svojemu občinskemu predstojniku in mu povedati, koliko znaša teža mrtve osnažene (troboto naznaniti svojemu občinskemu predstojniku in mu tem predpiše, koliko masti mora oddati in sicer je določeno: pri teži mrtve osnažene svinje do 60 kg 1½ kg masti, od 60 do 100 kg 2 kg masti, od 100 do 150 kg 4 kg masti, nad 150 kg 7 kg masti. V teku osmih dneh mora oddati predpisano mast, oziroma špeh, o nemu možu, ki je za tamošnjo občino določen, da prevzema mast. Mast se mora takoj izplačati v gotovini po 7 K 80 v za 1 kg teže. Kdor bi ne izpolnil te obveznosti, bo kaznovan z denarno globo 5000 K ali 6 meseci zapora. Obrtnikom se lahko odtegne obrtna opravičenost za vedno ali za gotov čas.

Vojaštvo ni upravičeno nakupovati živila. Iz Ljutomera se nam poroča: V Banovcih je nek nadporočnik 97. pešpolka nakupoval živila za častniško mizo v Veržeju. Posestnica A. St. mu je prodala 130 kg pšenice, ker so vojaki pravili, da se bodo živila s silo rekvirirala, ako jih vojaštvu prostovoljno ne prodajo. Ker je pšenico brez oblastvenega dovoljenja prodala, je bila od okrajnega sodišča v Ljutomeru obsojena na 3 dni zapora in 100 K globe. Iz tega sledi, da je vsaka prodaja zaseženih živil, kakor žita, moke, fižola itd. dovoljena samo nakupovalcem žitno-prometnega zavoda. Ako vojaki taka živila nakupujejo in če še morda grozijo celo s prisilnim rekviriranjem, naj se jih takoj naznani na vojno ministrstvo in državno pravdnštvo, ker vojaki za nakupovanje niso upravičeni.

Navijanje cen? Prijatelj lista nam piše: Nedavno je v mariborski okolici nakupoval vojak teleta za vojaštvo. Kupil je teleta tudi od dveh kmetov v Ho-

tinji vasi to 3 K žive teže, torej za nekaj grošev čez takrat veljavne najvišje cene. Oba kmeta Fr. S. in A. Gs. sta se morala pred okrajnim sodiščem v Mariboru zagovarjati zaradi navijanja cen. Vojaški nakupovalec je kot pričar pod prisego izpovedal, da je imela vojaška uprava pri teh dveh teletih skupaj 100 K 60 v čistega dobička; pri vsakem mesarju v Mariboru bi namreč morala plačati takrat najmanj 5 K 60 v za 1 kg telefine, njo pa je stal 1 kg po občutku vseh stroškov samo 3 K 48 v. Zraven tega se je telečja koža drago prodala. Oba kmeta sta kljub temu bila obsojena na 35 K, oziroma na 25 K globo in okrogno sodišče je vsakemu zvišalo globo na 50 K. — Nauk: Ne prodaj nikdar, tudi vojaštvu ne, ničesar nad najvišjo ceno, ako ne moreš dokazati višjih lastnih pridelovalnih stroškov! Kaznovan boš, tudi če je imel kupec dobiček. — Ta slučaj pa kaže tudi, kako dobičke imajo mesarji, dočim pade jeza zaradi draginje po večini samo na kmeta.

Prevžitkarji in rekviriranje žita. Vpraša se nas: Ali se žito, ki ga imajo prevžitkarji, pri rekviriranju vpoštevata ali ne. Ali si smem obdržati svojih pet mernikov pšenice in pet mernikov koruze, ki je imam pri svojem sinu izgovorjene? Odgovor: Vprašali smo na merodajnem mestu in reklo se nam je, da si ne sme prevžitkar obdržati več žita, kakor je za eno osebo predpisano. Ako je n. pr. prevžitkar na lastni hrani, si sme od vsega zrnja obdržati samo 80 kg, ostalo pa mora proti uradno določeni ceni oddati. Ako pa ima hrano pri svojem sinu ali kakem drugem sorodniku, pa mora vse žito, ki ima izgovorjeno, oddati vojno-žitno-prometnemu uradu, ki mu plača uradno določeno ceno. Drugače je, ako posestnik, pri katerem ima prevžitek, nima dovolj lastnega žita za prehrano družine. V tem slučaju lahko prevžitkar proti dogovorjeni odškodnini prepusti svoje žito posestniku.

Najvišje cene za vžigalice. Finančno ministristvo je z odredbo z dne 18. septembra 1916, drž. z. št. 311, določilo za nadrobno prodajo vžigalic sledeče najvišje cene: Za navadno skatljico „švedskih“ vžigalic, v kateri ni več kot 60 vžigalic, 6 v; za skatljico „Mikado št. 56“, v kateri ni več kakor 120 vžigalic, 10 v; žveplenke, v malih papirnatih zavojčkih, v katerih ni več kot 90 vžigalic, 7 v; za iste vžigalice v velikih papirnatih zavojčkih „št. 65“, v katerih ni več kot 180 vžigalic, 10 v. Po § 3 omenjene odredbe so osebe, ki vžigalice na drobno prodajajo, postavno obvezane, da imajo te najvišje cene v svoji prodajalni javno in na vidnem prostoru nabite. Po ministrski odredbi se prestopki te odredbe kaznujejo z denarno globo od 4 do 1000 K. — Predpisani cenilniki se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Komad stane 5 v.

Nakup vina. Štajerska deželna vzorna vinska klet kupi večje množine starega in novega vina. Ponužbe z vzorci se naj pošljejo do dne 30. decembra na deželno vinsko klet v Eggenbergu pri Gradcu.

Veliko pomanjkanje petroleja na deželi. Na kmetih se je pojavilo veliko pomanjkanje petroleja, ker ga mali trgovci ne dobijo ali pa v zelo malih množinah. Naj bi politične oblasti uredile tudi promet s petroljem tako, da bi ga kmeti ljudstvo vsaj za silo dobilo. — Star mož iz Slovenskih goric nam piše: Pričeli so se mi vzbujati spomini na zlate stare čase, ko smo s trskami svetili in so predice ob dolgih zimskih večerih prepevale stare narodne pesmi. Na deželi smo namreč začeli svetiti s trskami, ker nam primanjkuje petroleja. — S Pohorja nam poroča prijatelj, da so začeli ponekod zopet izdelovati domače sveče iz ovčjega loja.

Preskrba s petrolejem. Ker proizvajajo Galicija manj petroleja nego navadno in moramo deliti te male svoje zaloge z zavezniki, so se pojavile težave v preskrbovanju s petrolejem. Da se tem težavam po možnosti odpomore, je dunajska vlada naredbenim potom ustanovila petrolejno centralo (osrednji urad za razdeljevanje petroleja) na Dunaju, I., Teinfaltstrasse 1, v obliki družbe z omejeno zavezo. Vodstvo centrale bo poverjeno odboru, čegar člani imenuje trgovinsko ministristvo iz vrst zastopnikov čistilnic. Centrala je pod državnim nadzorstvom ter deluje po navodilih trgovinskega ministristva. Njej je izročeno razdeljevanje petroleja iz čistilnic do nadrobne prodaje. Njene odredbe imajo polno moč ter jih izvršuje politična oblast, katera kaznuje tudi tozadevne prestopke. Centrala more v slučaju potrebe brezpogojno razpolagati z vsemi zalogami petroleja, kjer jih najde. O načinu nadrobne razdelitve petroleja v posameznih deželah morajo sklepati deželne politične oblasti in izdati potrebne odredbe (uvesti nakaznice, prodajo po okrajih itd.). Trgovinsko ministristvo sestavi še poseben petrolejni svet, v katerem bodo zastopani prodajalci in kupovalci. V kratkem torej utegne biti tudi petrolej na karte.

Pomanjkanje tobaka bo trajalo baje do konca januarja prihodnjega leta. Tudi za božične praznike menda ni pričakovati, da bi tobakarne dobile kaj več tobaka v razprodajo, kajti tudi za tiste dni velja to pravilo, da najprej morajo biti preskrbljeni vojaki na fronti. Proti koncu januarja se dajo izdelki letošnje letine v izdelavo in potem pridejo večje množine v razprodajo in začetkom februarja bodo tobakarne zopet obilnejše preskrbljene. Tako vsaj hočejo

vedeti poučeni ljudje. Do februarja torej se bodo še morali ubogi kadilci mazati s tisto mastjo, ki se ji pravi potrpljenje. — Dunajski list „Zeit“ pa poroča, da je finančno ministristvo odredilo, da pride za božične praznike med vojaške in civilne kadilce malo več tobačnih izdelkov, posebno smodk in cigaret. — Vojaški kadilci bodo dobili za 1 dan 10 cigaret ali 1 zavojček navadnega tobaka.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po fujem hmelju zelo živahno. Tujega hmelja se je pokupilo oziroma poprodalo 150 stotov po 50 kg. Cena za štajerski hmelj se je gibala med 110—125 K za 50 kg.

Vporaba kave omejena. Vlada se po možnosti stedi z zalogami kave, je vlada odredila, da se do 20. januarja 1917 podaljša veljavnost kavinih kart, ki so bile prvotno veljavne do 23. decembra 1916. Nadalje je določeno, da smejo prodajati kavo po kavarnah in gostilnah samo od 5. do 10. ure predpoldne in od 8. do 10. ure zvečer.

Razne novice.

Velikega divjega merjasca je ustrelil dne 14. t. m. grof Wurmbrandov lovec Alojzij Vesenjak v gozdovih pri Središču. Merjasec je dolg 2 m in 15 cm ter tehtal 198 kg. Vesenjak je ustrelil lefos že 2 taka merjasca, Redek lovski plen so v Središču razpostavili na ogled. Ob tej priliki se je nabralo za Rdeč križ 100 K.

Obešen je bil dne 18. decembra v Gradcu Aleksander Zekič, župan iz Vigdorja v Bosni, ker je deloval proti naši državi ter je podpiral velesrbsko gibanje.

Glavna mesta, ki smo jih že zasedli. V sedanjih svetovni vojski so naše armade zasedle že sledeča glavna mesta: Bruselj v Belgiji, zavzeto dne 20. avgusta 1914; Varšava na Poljskem, dne 5. avgusta 1915; Beograd v Srbiji, dne 9. oktobra 1915; Cetinje v Črnigori, dne 14. januarja 1916; Drač v Albaniji, dne 27. februarja 1916; Bukarešta v Rumuniji, dne 6. dec. 1916.

Zmagovalec pri Aspernu na smrtni postelji. Ko je nadvojvoda Karol, slavni zmagovalec v bitki pri Aspernu (21. in 22. majnika 1809), dne 26. aprila 1847 nevarno zbolel, je bila njegova prva skrb, da se temeljito pripravi na svoj zadnji in najvažnejši boj. Po sv. zakramentih za umirajočce se je hotel naitesneje združiti s svojim Gospodom in Bogom, ki je nekdanj vodil njegove bitke, da bi tako tudi v zadnji in težki borbi gotovo zmagal. Že lepa poprej je večkrat resno naročal svojemu spovedniku Viljemu Sedlaček, naj ga pravočasno opomni in s sv. zakramenti pripravi na pot v večnost, če mu božje usmiljenje da kaj časa za pripravo. „Nikar mi, prečisti gospod, ne zakrivajte, ko se mi bo bližala zadnja ura, ki jo drugi dostikrat prej spoznajo, kot bolnik“, tako je govoril stari bojevnik čisto, ko se je še veselil popolnega zdravlja. „Le odkrito povejte!“ je še pristavil navadno šaljivo. „Pokonci, stari vojak! Čas je, da odrineš!“ A takih opominov ni bilo treba, kajti skrb za dušo je opominjala sama dobrega nadvojvoda. Z veliko pobožnostjo je prejel svete zakramente in je potem razprostrl svoje roke po ljubljenskih otrocih, hoteč jih v svoji nežni ljubezni še enkrat blagosloviti. Toda le nadvojvoda Ferdinand je prihitel še o pravem času k umirajočemu očetu, ki je dvignil svoje roke, da ga blagoslovi, a blagoslovilo ga je le še njegovo srce. Ob 4. uri zjutraj je bil smrtni boj končan. Kako krasen zgled, kako je treba skrbeti za dušo, je dal ta neustrašeni vojskovodja našim dobrim vojakom, višjim in nižjim, ki se tako pogumno vojskujejo za Boga, cesarja in za domovino!

Dopisi.

Maribor. Okrajno glavarstvo je določilo za na dom postavljeno neposneto mleko najvišjo ceno 40 v za liter. Za oddajo mleka pri pridelovalcih in za zbiralnice mleka po občinah pa je najvišja cena za neposneto mleko 36 v za liter.

St. Peter niže Maribora. Dekliška Marijina družba priredi na Stefanovo popoldne po večernicah slavnost na čast naši novi cesarici Citi. Dekleta nastopijo v dveh gledaliških igrach. Vabijo se domačini in sosede.

Spodnja Sv. Kungota. V soboto, dne 16. dec., je po dolgi mučni bolezni umrl posestnik in vrl naš pristaš Franc Grandošek. Rajni je bil pri vseh volitvah na naši strani in je svoje otroke vzgojil v krščanskem in slovenskem duhu. Svetila vrlemu obmejnemu Slovencu večna luč!

Lučane. Že tretjo zimo je moj mož na fronti. Zdrav še sicer je, ker ga čuva Marija, a doma pa vendar težko shajamo brez mož. Dasiravno imamo preobilo dela, vendar vzgojujemo svoje otroke po lepi krščanski navadi v strahu božjem in v slovenskem duhu. Ko bodo možje po srečno končani vojski prišli domov, bodo veselili nas in svojih nežnih otrok. K Božiču pa bomo vsi prosili za skorajšnji in toliž željeni mir. — Slovenka v Lučanah.

St. Ilj v Slov. gor. V Gradcu je na operaciji dne 18. decembra umrla Marija Šmirnau, roj. Reiter, gostilničarka-vdova pri „Murhofu“ v Selnici ob Muri. Rajna je bila sestra župana Josipa Reiter v

Ceršaku Truplo rajne so prepeljali v St. Ilj, kjer je pokopano na domače pokopališče. Svetila pokojnici večna luč!

Sv. Jurij v Slov. gor. Tukaj je umrla Marija Kraner, mati č. g. Vinko Kranerja, kaplana pri Sv. Petru pri Radgoni. Rajna je bila daleč na okrog znana kot vrla in poštena slovenska mati in gospodinja. Svetila ji večna luč!

Marija Snežna na Velki. Dne 12. dec. se je tukaj zgodila velika nesreča. Žena Genofeva Spindler je šla v hlev molzi kravo. Opazila je, da se je telica odvezala. Ker so bila vrata odprta, jo je telica vlekla daleč na njivo in grozno poškodovala. Sosede so jo našli vso krvavo. Gospod župnik so nesrečnico sprevideli. Dne 13. decembra po noči je vsled prevelikih poškodb umrla. Rajna zapušča moža-črnovojnika v Celovcu in tri male otročiče. Njen brat Franc Kocbek je lansko leto na ruskem bojišču padel. N. p. v m.!

Sv. Trojica v Slov. gor. Vrla žena-irgovka Terezija Čauš je po dolgi hudi bolezni, prevedena s svetimi zakramenti za umirajočce, odpotovala v boljšo domovino dne 10. decembra, ob pol petih popoldne. Rajna je v svoji trgovini prodajala „Slov. Gospodinja“ in „Stražo.“ Svetila ji večna luč!

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 26. nov. je obhajal zlato poroko Matija Majhenič in njegova žena rojena Polj. Slavnost se je izvršila le v domačem krogu na Oseku. Slavljenec deluje že celo vrsto let kot občinski tajnik. Zato se splošno želi, da bi Vsegamogočni ohranil zlatoporočenca čvrsta in zdrava!

Sv. Anton v Slov. gor. Pred kratkim so se tudi naši zvonovi ločili od nas. Vzeli so nam iz stolpa župne cerkve tri, iz kapelic po vaseh pet zvonov. Pri cerkvi ostaneta še dva. Cerkveni zvonovi so bili novi iz leta 1913. Najtežje smo se ločili od velikega zvana, ki je tehtal okoli 25 meterskih stotov in je bil posvečen farnemu patronu z napisom: „Sv. Anton, naš farni patron, vabi Slovence na lepi grič Slovenskih goric.“ Žalostno se je te dni ločil od nas in otožno je ječal, ko so ga s kladivi razbijali, ker razklati so ga morali na več delov. Ne bo se več razlegal njegov lepi glas po ljubkih gričih naših krasnih Slovenskih goric, kateri nas je ob nedeljah in praznikih vabil k službi božji. Pa spominjali se bomo vedno našega velikega zvana in zvesti bomo ostali njegovemu nekdanjemu klicu — prosili bomo tem srčneje in gorečnejše, da bi nam Vsemogočni prikrajšal dni bridke izkušnje ter nam podelil kmalu ljub, tako srčno željeni mir.

Sv. Jurij na Ščavnici. Dne 16. nov. je pogorela v Sovjaku viničarija gospe Marije Zelenko iz Blaguša z vso premičnino vred do tal. Škoda znaša nad 3000 K. Posestnica ni bila zavarovana. Zažgali so šolarji s smodnikom.

Središče. Na praznik sv. Stefana, dne 26. t. m., ima popoldne po večernicah Slovensko katoliško izobraževalno društvo z mladinskim odsekom Orla in Dekliško Zvezo v prostorih v.č. g. župnika J. Lončariča občni zbor. Dobro volje je treba, pa najdemo tudi v sedanjih težavnih razmerah čas, da lahko še nekaj storimo tudi za svojo izobrazbo. Pridite v obilnem številu!

Središče. Ker se ni več pojavil nobeden slučaj kužne živinske bolezni v naši okolici, so odslej naprej zopet dovoljeni svinjski sejni na tukašnjem se-mišču Prvi svinjski sejm je bil dne 19. dec.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Umrl je dne 1. dec. Jožef Čatovič, star 92 let. Pogreb je bil dne 3. t. m. Naj mu bo zemljica lahka!

Črnagora pri Ptuj. Kruta smrt je po dolgi in mučni bolezni vzela dobro krščansko mater Elizabeto Sirec, kmetico na Slapah, v starosti 55 let. Rajna je bila mati č. g. Jankota Sirec, župnika v Stopraah. Pogreb je vodil ob spremstvu dveh č. gg. njen sin. Naj blaga mati uživa zasluženo plačilo!

St. Lovrenc nad Mariborom. Dne 1. decembra je po mučni bolezni umrl 72letni Anton Paulč, bivši veleposesnik na Rotenbergu. Rani je bil zaveden naš pristaš. Svetila mu večna luč!

Stoprce pri Rogatcu. Tatovi, ki krađejo okoli Rogateca, so dne 14. t. m. obiskali tudi naš kraj. Izbrali so si zelo viharno noč, da se noben ropot ni slišal. Najprvo so se lotili Drogenikove trgovine, katere so oplenili, v župnijski kleti so si postregli z butelj-kami, pobral na pošti mnogo obleke in denarja; a tukaj so bili potem prepodeni od mož, ki so jih zasledovali s puškami. Nato so še pokradli pri kmetu Jernejškemu meso, klobase, obleko v vrednosti do 400 K. Tako obloženi so potem odšli nazaj proti Hrvatskem. Ljudstvo je radi teh tatvin razburjeno, posebno ker so v večini hiš doma same ženske.

Dramlje. Najstarejši gospodar v župniji Hazman je umrl dne 19. novembra. Dijakom je bil zelo dober. Bog mu povrni!

Dobrna. Gdč. Levstik je v imenu svojega razreda podpisala 100 K vojnega posojila, katero svoto je nabrala med raznimi dobrotniki. Ta denar se obrne pozneje v prid šolarske kuhinje. Goto posnemajna vredno!

Polzela. Umrl je dne 15. t. m. g. Pavel Kramer, trgovski sotrudnik, v 26. letu svoje starosti. V lepi Savinjski dolini se je rajni učil, in ostal njej zvest do konca svojega življenja, tako jo je ljubil! In sedaj spuš, dragi Pavle, v seni lepe gore Oljke! Mlad in poln naš si moral tako naglo ta svet zapustiti. Kako žaluje tvoja mati, kako te je prosila za

slavo še jedne besede in jednega pogleda, a tvoje uho je bilo gluho, ni slišalo njenih srčnih prošnji; tvoje oko je bilo zaprto, ni videlo njenih obilnih solz. A ti kličeš iz groba: Ne tožite za menoj saj nihče ne ve, kaj se sme življenju verovati, ne jokajte za menoj, temveč spominjajte se me v tihih večernih urah v molitvi!

Sv. Jedert nad Laškim. Odpejali so tudi nam ravno na žalostni dan cesarjeve smrti dva zvana župnijske in dva podružne cerkve v skupni teži 2298 kg. Bili so ti zvonovi vlti v letih 1726 (posvečen sv. Magdaleni), 1751 (Mariji), 1850 (Mariji), 1870 (sveti Jederti). Najstarejši je torej imel 190, najmlajši 46 let. Zadnjega mrliča so spremili h grobu 78letnega Franca Kandolf. Za slovo so si še zvonili vsi skupaj, a potem se štirje ločili ter okrašeni s cveticami in venci med solzami navzočih odrinili na postajo v Laško. Mir ljudem na zemlji so oznanjali tolikokrat s stolpa, naj zdaj pospešijo konec krvavih dni! — Ostali trije zvonovi so kot prvemu zapeli žalostinko rajnemu vladarju.

Loka ob Savi. Po tridnapolnem 91letnem življenju je zaspal dne 9. t. m. samski Luka Noroglav pri svojem pranečaku v Breznu ob Dravi. Vedno nam je bil vzgled in vzor deviške sramežljivosti, srčne pobožnosti, največje treznosti, tihe zadovoljnosti, ljubeznive postrežljivosti, pred vsem pa redek vzgled neumorne delavnosti do konca: delal je še dne 1. t. m. Kot krušni oče in vzreditelj duhovnika se priporoča znanim č. gg. v blag spomin pri oltarju. Bog mu boji plačnik!

Globoko pri Brežicah. Dne 15. decembra je umrl Franc Urek, posestnik in počačelnik posojilnice. N. p. v m.!

Polnočnice. Glede polnočnice je izdal prečastiti Lavantinski ordinarijat sledečo okrožnico: Ako bi se z ozirom na težaven vojni čas v kateri župniji radi polnočnice pojavile velike težave ali bi se bilo bati kakih nedostatkosti, je vlč. župnijskim načelnikom na prosto dano, da po svojem prevdanku določijo, ali se tokrat vrši polnočnica ali ne.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 21. dec.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 20. decembra.

Uradno se razglša:

Vzhodno bojišče.

Proti našim postojankam na ozemlju Meste-Canevci so Rusi včeraj ponovili svoje huđe napade, ki so pa bili odbiti, pri čemur je imel sovražnik velike izgube.

Na ostalih frontah nobenih bistvenih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Položaj se ni spremenil.

Balkansko bojišče.

Nobene spremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer podmaršal.

Novega ministrstva še ni

Dr. pl. Spitzmüller še do danes ni sestavil novega ministrstva.

Dve sovražni ladji se potopili.

V Adriji je dne 13. t. m. zadela sovražna ladja na mino in se je s celo posadko vred potopila. Z ladjo vred se je potopil tudi generalni poročnik Oreste Bandini, vrhovni poveljnik italijanske armade v Albaniji.

Severozahodno od Lizbone pa je naš P-čoln potopil sovražno linijsko ladjo. Po došli poročilih je to francoska linijska ladja „Suffren“, ki se je potopila s celo posadko vred.

Francoski ministrski predsednik o mirovni ponudbi.

Iz Pariza se dne 19. dec. poroča:

Ministrski predsednik Briand je imel v francoski zbornici govor, v katerem je povdarjal glede mirovne ponudbe osrednjih držav, da ta nemški manever ne bo nikogar prevaral. „Jutri (20. dec.) se bo osrednjim državam izročil skupni odgovor, v katerem se bo povdarjalo, da se njih mirovne ponudbe ne more smatrati za resno. Glede na zadnji govor nemškega kancelarja je Briand povdarjal, da so osrednje države v zadnjih vzdihljivih ter da je mirovna ponudba zadnje mamilo, ki ga Nemčija poskuša, kajti vojska je bila pri Nemcih sklenjena že pred 40 leti. Nemčija bo pri bodočih rodovih nosila odgovornost za izbruh vojske. Odgovor, ki ga bomo dali na mirovno ponudbo, bo vreden naših hrabrih vojakov in zaveznikov.“

Lloyd George o naši mirovni ponudbi.

Za dne 19. decembra je bila napovedana izjava angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgesa v angleški spodnji zbornici o naši ponudbi mirovni pogodbi. Njegove izjave se je pričakovalo z napeto pozornostjo. Lloyd Georges, ki je bil v zbornici sprejet s ploskanjem, je izjavil: Naš odgovor na nemške predloge bo izdan v popolnem sporazumu z našimi zavezniki. Vsakdo, ki hoče vojsko lahkomišelnost nadaljevati, bi si naložil krivdo tega zločina na svojo dušo. Kdor pa bi borbo opustil, ne da bi dosegel svoj cilj, bi sam osebno prevzel krivdo za ta korak. Ako bi sprejeli predloge nemškega državnega kancelarja, bi to pomenilo, da smo svoje glave vtaknili v zanjko, ob katero je privezana vrh. Brez zadoščenja je mir nemogoč.

Tudi italijanski zunanji minister govori.

Laški zunanji minister Sonino je dne 19. t. m. v zbornici o mirovni ponudbi govoril:

Iz ozira na javno korist in na zavezniške vlade ne morem ničesar reči o besedilu odgovora, ki ga bomo dali na korak četirih sovražnih držav. Odgovor bomo objavili, kakor hitro ga dogovorimo. Mi vsi želimo miru, trajnega miru, ki pa je mogoč samo, ako se ohrani ravnotežje, kar se da doseči, da se varuje narodnostno načelo, določila mednarodnega prava, kakor tudi človečanske pravice in omika.

Iz izjav Lloyd Georgesa in Sonina je razvidno, da bo sporazum odgovoril na našo mirovno ponudbo. Kako bo odgovoril, danes ne moremo soditi, kajti odgovor lahko drugače izpade, kakor sedaj namigavajo različni ministrski predsedniki.

Četverosporazum bo baje izročil svoj odgovor v soboto ali nedeljo.

Bolgari zasedli Babadah.

Bolgarska konjenica je dne 18. decembra vkorakala v mesto Babadah (leži samo 35 km od južnoruske meje) v Dobruči. Rusi zažigajo na svojem begu rumunske vasi.

Listnica uredništva.

Topliščica: Vprašajte in pritožite se na okrajno glavarstvo. Mogoče je, da je okr. glavarstvo dalo trgovcem naročilo, naj dajo na sladkoru oziroma krušno karto samo gotovo množico sladkorja ali moka. Gotovo pa je, da, ako ima trgovec dovolj blaga, vam mora dati toliko kg sladkorja in toliko moka, kolikor imate kart. — **Slovenski vojakom na fronti in v zaledju,** ki so nam zorec poslali veliko števil božičnih in novoletnih čestitk, se iskreno zahvaljujemo in jim želimo istotako radostipolne božične praznike in srečno novo leto! — **Ivan Gomišček, Brsk na Litvi:** „Slovenski Sadrž“ ne izhaja v naši tiskarni, ampak v Ljubljani. Je izboren list in tam ga tolo pripravljamo. — **Sv. Bolfoenk:** Kotel je njena zasebna last, radi tega se morate radi odkodniti s gostinstva poprej pogoditi. Petirane odkodniti seveda ne sme računati. — **Zrt-e za domovino** so tokrat izostale, ker nam je zmanjkalo prostora. Priobčimo v noveletni številki. — **Zena iz Ploderšnice:** Ako dobite premalo podpore nasravnite po občini novo prošnjo na okrajno preskrbovalno komisijo. Ako pa bi to nič ne izdalo, se obruite s pritožbo na pomošni odbor za družine vpklicanih pri cesarski namestnji v Gradcu. — **Prijatelje lista** prosimo, naj iz ljubezni do dobre stvari poskrbijo, da bo z novim letom zahajal naš list v vsako hišo. Kdor nam priloži vsaj 10 novih naročnikov, naj javi to uredništvu, da ga priobči na odličnem mestu. Na noge, na plan, prijatelji vsi!

Išče se

viničar

s štirimi delavskimi močmi. Naslov: Bregar, Maribor, Gosp. ulica 16. 818

Nakup vina

za

deželno vzorno klet v Eggenbergu pri Gradcu.

Deželna vzorna klet Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem potrebuje za javne bolnišnice in dobrodelne zavode večjih množin starega in novega vina, belega in rdečega, štajerskega izdelka.

Štajerske vinogradnike se torej prijazno vabi, da pod navedbo imena in stanovanja prodajalca, kakor tudi navedbo množine, vrste in cene vina pošljejo svoje ponudbe čimprej na deželno vzorno vinsko klet v Eggenbergu pri Gradcu.

Od vsake vrste vina, ki je na prodaj, se naj pošlje vzorec (okoli 1/4 l) po pošti franco na deželno vzorno vinsko klet v Eggenbergu pri Gradcu in sicer v času od 27. do 30. decembra 1916.

Steklenice z vzorci se naj opremijo z listki, na katerih je natančno označena vrsta in množina vina ter ime posestnika. Ako kdo hoče, se mu od tu dopošljejo zabožki za pošiljanje vzorcev.

Došle ponudbe in vzorci se bodo po strokovni komisiji natančno preiskali in določile primerne cene, ki odgovarjajo sedanjim pridelovalnim razmeram. 817

Stare cape in cunje

kupnje po visokih cenah, vsako množino. Janko Artman, Št. Jur ob juž. železnici.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta 10. Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru

r. z. z. n. z.

obrestuje od 1. januarja 1917 naprej do preklica

navadne hranilne vloge po 4%,

vloge proti trimesečni odpovedi pa po 4 1/4%.

Maribor, 27. novembra 1916.

Načelnstvo.

+

Hranilnica in posojilnica v Globokem pri Brežicah, Štajersko, r. z. z. n. z. naznanja vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je njen mnogoletni in zaslužni načelnikov namestnik gospod

Franc Urek,

posestnik v Globokem h. št. 7,

v petek dne 15. nov. 1916 po kratki, a mučen bolezn, previden s sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspal.

Telesni ostanki dragega pokojnika so se izročili v nedeljo dne 17. t. m. v Pišecah materi zemlji Blagega pokojnika se priporoča v molitev in blag spomin.

Franc Kene

načelnik,

Blaž Tominc

tajnik

820

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja in častno spremstvo povodom smrti iskreno ljubljene, nepozabljivega nam sina, br. ta in strica gospoda

Pavla Kramer

izrekamo tem potom vsem najprisrčnejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo preč. gosp. župnikom Jodl in Slavec, ki je v kljub slabemu potu prihitel, da spremi pokojnika na zadnji poti. Našo iskreno zahvalo blag. gosp. Žiganu, ki je tako očetovsko skrbel za dragega nam rajnega ves čas njegovega bivanja pri njem in mu preskrbel tako časten pogreb. Srčna hvala domačemu učiteljstvu, ki se je korporativno udeležilo pogreba. Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so spremili blagopokojnika k zadnjemu počitku. Bog povrni vsem!

V Trbovljah, dne 20. dec. 1916

819

Zalujoča rodbina Kramer.

Loterijska številka.

Trst, dan 18. decembra 1916: 17 34 3 30 23
Dunaj, dan 16. decembra 1916: 52 48 4 9 53

Mala naznanila

Ena beseda stane 5 vinarjev, petivrtata 18 vin. Mrtvačka oznanila is...
skhvale vsaka petivrtata 24 v. Izjave in Poslano 36 vinarjev. Za več...

Gospodinja, kuharica vrtnega in poljskega dela večja, zdrava pošte...
na ter se malo priletna se sprejme takoj. Plačilo po dogovoru. Po...

Kdor rabi kmetško deklo za kmetško in gospodinsko delo na Slov...
Štajerskem, naj piše na moj naslov: Ivan Mermolja, Tacea, pešta št. V...
Vid nad Ljubljano. 789

Istava. Podpisana županova hči v Imenu obžalujem, da sem Marijo Beline, posestniško hčer tukaj del...
šila po pomoti neke uradne ne poštenosti. Ker se je moja zmotaj pojasnila se njej in materi za...

Sprejme se pridna in poštna dekla v županisce v celjski okolici ob novem letu. Kje pove upravnistvo tega lista pod „Dekla št. 799.“

Deklica, 15 let stara vajena boljsega dela, govori slovenski in nemški, želi stopiti v službo, najrajši v okolici Ptujja. Naslov: Babič Jožefa, Križni vrh, Laporje. 782

Išče se mali hlapec 14 - 16 let star, k malemu posestvu s trgovino. Jožef Kunat, Ksindorf, Lipnica (Leibnitz), 805

Sprejme se učeneo s primerano šolsko izobrazbo iz poštnice hiše v trgovino z mešanim blagom, pri M. Oset, Muta ob koroški želez. (Štajersko.) 806

V službo želi vstopiti na deželi, najraje v županisce, pridna oseba, vajena vsakega gospodinskega dela. Naslov: M. Valc pri Bluber, Dobrenje, Pecnica. 816

Išče se priden mož, ki bi razumel voditi in pomagati pri gostilni s nekaj denarjem, ker se morem vse sama opraviti. Ponudbe se naj pošljejo pod „Gostilna“ pošta Selca ob Dravi. 804

Želi se kupiti veliko posestvo s posebno velikim sadonosnikom. Ponudbe na gospo Angelo Čeh, Ljubotom. 809

Kdor ima posestva za v najem, ali rabi poštno begunsko družino, naj se obrne na A. Pangos, Zamostec 16 p. Sedražica, Kranjske. 802

Hlapec s družino išče službe za vožnje pošte ali kako lahko delo s konji. Nadov pove uprava Slov. Gosp. 801

Išče se vlinčarja; bližje se poizve pri upravnistvu pod št. 805.

Singerjev šivalni stroj in močni „Randschiff“-stroj za šivanje, tudi za krojače pripraven se proda v Mariboru, Goethestrasse št. 9., III. nadstropje, vrata št. 15. 811

Stolpne (turške) ure napravi in popravlja Jesecek Martin, Šmarje pri Jelšah. 807

!! Kože !! Th. Braun, Koroška cesta 13 v Mariboru plača po najboljši ceni svinjske, ovčje, srnske, zajčje, lišičje, dihurjeve in druge kože. 808

8 vinarjev

Prva tovarna ur Ivan Konrad, c. i. k. dvorni dohtarilj v Brčku 891 na Ošičkem.

Nikelnasta anker-ura K 6-80, 6-80, 9-50, starostobras-kovinska remont. ura K 8, s švicarskim kolešjem K 8-25, vojna spominška ura K 10, radium žepna ura K 13, niklasta budilka K 7, stenska ura K 6-20. Za vsako uro triletno pisemno jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava dovoljena ali donar nazaj. 1 Da

Zenitna ponudba. Iz severnega polja. Fant, 26 let star, mirnega in poštenega stanu, slovenskega in nemškega jezika ter vsakega kmetškega dela vajen, izvrsten krojač s nekaj dete, se želi oženiti z mladenko, katera bi bila mirnega značaja. Prosim za sliko ki, se pa takoj vrne. Naslov pod Lilija št. 25 na upravnistvo Slov. Gosp.

Resna ženitna ponudba. Slovenski mladenič-obrtnik v Mariboru, star 25 let, oproščen vojašnice, lastnik hčse, neomadeževanega življenja se želi poročiti z mladenko ali mlado vdovo v starosti do 25 let, katera bi imela premožnja 10.000 do 20.000 K. Resne ponudbe se prosijo na upravnistvo „Slov. Gospodarja“ pod naslovom „Resna ponudba št. 815.“

Kuharica se sprejme takoj v gostilno na deželi. Zaati mora samotojno kuhati ter da se pri gospodarstvu in kremi dobre razume. Le pridne kuharice, ki so mirnega obnašaja naj se oglašijo pod „Gostilna“ posterestante Rogatec pri Slatini. 790

Hiša.

Pri Sv. Trojici v Slov. gor. se proda v sredini trga tik cerkve ležeči hram pod zelo ugodnimi pogoji. V hramu se vodi že od pamtveka gostilna in mesarija. Hram kakor tudi gospodarska poslopja so v dobrem stanu. K hramu spada tudi približno 1 oral njiv. Posredovalec pri nakupu se izključeni. Navalec se izve pri g. Stan. Zamolo, gostilničarju in mesarju pri Sv. Trojici v Slov. goricah. 796

Spretna gospodinja želi vstopiti v službo v županisce ali k starejšemu gospodu. Naslov: Adela Duler, Maribor, Tegethofova ul. 26. 815

Išče se malo posestvo s poslopjem v dobrem stanu za družino v mariborski okolici ali kje drugje na Slov. Štajerskem. Cena do 8000 kron. Josip Bole, v Zaloga pri Ljubljani. 787

Brada se lepa novo zidana hiša, s petimi sobami, 2 kuhinji, jedilna skramba, novi svinjaki, lepa svija vrta, vsaka trta, vse v najlepšem stanu. Kje, pove upravnistvo tega lista, pod „hiša št. 771“

Novozidana, vili podobna hiša s vrtem in vodovodom, nese na mesec 100 K, se proda ali zamenja za posestvo v mariborski okolici. Naslov v upravnistvu pod „Hiša št. 784“

Vsako množino drv (in lesa) trdih in mehkih na metre kakor tudi brna in drug les za žaganje kupi od vsake železnike postaje: Karl Weisak, Maribor, Tegetthof-ova ul. 19. 785

Posten slovenski mladenič-invalid:

Želi kake primerne službe bodisi kot sluga v kaki pisarni, ali oskrbnik na posestvu. Ker ima poškodovano samo levo roko, lahko opravija večinoma vsa lažja dela. Razume se dobro na kmetijsko gospodarstvo. Vstopi lahko takoj. Posudbe na upravn. Sl. Gospodarja pod „Invalid“ 778

Sprejme se takoj učeneo pri g. Duhek medičar, Maribor. 842

Mlin in žago

na več tečajev bi rad kupil Slovence iz Goriškega. Želi se več posestva zraven. Ponudbe do 1. dec. 1916 na uradništvo Slov. Gosp. pod Goriški mlinar. 752

Krojaški učeneo

se sprejme pri Franc Zverlin, Tegethof-ova ulica štov. 18. Maribor. 773

Kobila.

breja po ameriškem (-dirjal-skem) žrebcu, s letošnjo žrebičko, se po ceni proda. Proda se tudi krasen dveletni konj. Prodajalec: H. Drogenik, c. k. davč. upravitelj, Ptaj. 776

Superarbitriran konjski hlapec išče službe. Naslov: Jakob Šmuc, Nova vas št. 2. p. Konjice. 777

Lepo posestvo za okrog 4.000 K kupi v mariborski okolici takoj Janez Rokavec, Maribor, Kaserngasse 10. 762

Seno in slamo kupuje Zadruga v Račah. 646 d

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnoge priznanih in poštvalnih pisem. F. Prull, mestna lekarna „pri c. kr. orju“ Maribor, Glavni trg št. 15. Zahvala.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sam se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter priporočam te zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic se rdečice in sicer hitre kakor morete 8 steklenic. 8 pozdravov Ivan Škorjanc. Srednja vas, dne 6. avgusta 1916.

Blizajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. febr. 1917 izrebrani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk: Novih srečk Avstrij. rdečega križa 300.000 in 500.000 K Turških srečk 200.000, 400.000 in 200.000 frank. 3% zemljiških srečk iz l. 1880 90.000 in 90.000 K 3% zemljiških srečk iz l. 1889 60.000 in 100.000 K 17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobikov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov. Mesečni obrok same K 7 - oziroma K 3.75. Te srečke imajo trajno denarno vrednost in ja izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizrebranja izključena! - Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitro s naročilom! Srečkovo zastopstvo 16, Ljubljana. 490

„Solzna Avstrija.“

Knjigo pod naslovom „Solzna Avstrija“ s 25 krasnimi pesmimi, okrašeno s slikami, pošlje Matija Belce pri Sv. Beljanku v Slov. goricah, via Ptuj, Štajersko, vsakemu, ki mu pošlje znesek 1 krono 20 s v denarju ali pa v novih nepe-rabljenih poštnih znamkah. Ta spem-in na svetovno vojno, naj se manjka v nobeni hiši! - Neva krasna Romaruka Marijina pesem za 30 vinarjev.

Na brezplačna naročila se pa ne moremo ozirati! 685

Dvonedstropna hiša

zraven še drugo posejpe, novo zidana za pekarijo. Peč s paro se postavi s glavartvenim dovoljenjem. Na pravi dobrem prostoru, tudi na dan do 200 hlebov tujeja kruha. Stanovalec plačajo na leto 4500 kron. Se pod lahkimi pogoji za 60.000 kron proda. Vpraša se v Mozartstrasse 59, Maribor. 657

Deček, pol drugo leto star, se da za svojega. Naslov: Hamer Antonija, Sv. Iij v Slov. gor. 770

Pozor! Cepljene trte!

Dveletne zelo močne od vrst; laški rilček, bela žlahtina, muškata žlahtina, šipon, portugalka, beli burgunde, modra kapčina in izs-bela, cepljene na različnih pripo-ročenih podlagah. Dveletne dirjake Götthe štov. 9 prodaja Antos Slodnjak, trtnar in posestnik, p. Juršinci ri Ptuj, staj. Cena po dogovoru. 688

KAVA

50% cenejša:

Ameriška gospodarska kava, visokouromatična, izdatna in varčna, 5 kg za poskušnjo v vredici, s potrebnim sladkorjem vred same 28 K po poštnem povzetju pošilja A. Sapira, razpošiljalnica kave Galantš 496, (Ogrsko). 620

„Ključavničarski učeneo,

16 do 17 let star, kateri ima vse selje do električne stroke, se takoj sprejme v elektrarni. Po-audbe na upravnistvo Slovenskega Gospodarja.“ 769

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Avgust Štelcer, gostilničar, Narodni dom v Mariboru. Vino grem tudi osebno poskusit. 610

Ivan Ravnikar

Na trgovina specerijskega kolonijalne Na ga blaga barv in zaloga mineralnih drobne! veda

Celje-Graška cesta 21 kupuje po najvišji dnevni ceni vin-ski kamen kumne janež pristno strd in vosek.

Vaše svinje

morajo biti hitro debele in mastne, krave morajo dati več mleka, kokoši morajo leči mogo jajc, ako jim redno dajete

Barthelnovo klajno apno.

primešano v hrano. 5 kg za poskušnjo K 4-50 od Dunaja, 50 kg K 38 od skladišča v Mariboru proti predplačilu. Cene niso obvezne, Mihael Barthel & Co. Dunaj, X/I. Siccardsburggasse 44 (Tvrška ustanovlj. 1781.) Mosse.

Kaj delajo trapisti?

O tem lahko izveš v mični novi knjižici: „Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu.“ Dobiva se pri trapistih v Rajhenburgu, v Katoliški bukvarni v Ljubljani, pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu in po vseh drugih knjigarnah. Brošura knjiga velja K 2-50 in v platno vezana K 3-50, po pošti pa pri obeh po 20 vin. več. Ta ne samo vseskozi zanimiva in s primernimi podobami okrašena, ampak ravnotako podučna in zabavna knjižica bi ne smela manjkati v nobeni šolarski in društveni knjižnici. Sezite tedaj po tej nenavadni knjižici vsi Slovenci, vse šolske, farne in izobraževalne knjižnice ter knjižnice Marijinih družb itd. 681

Isbrano se je obnosilo za vojake v vojski in splek za vsakega kot najboljšje bol oblažujoče mazanje pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prani, vrstni ta boleti v hrbtu Dr. Richter-ja capsici Sidro - Liniment. compos. Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller. Steklenice kron. --80, 140, 2-- Dobiva se v lekarnah ali direktno Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elisabethova cesta 6. Dnevno razpošiljanje.

Jožef Martinz, Maribor (ustanovljeno 1860) razpošilja: 701 galanterijsko, igralno, pleteno blago in drobnarijo po najcenejših dnevni cenah. Naročila in vprašanja se točno rešujejo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju registrovana zadruga z neom. zavezo. Obrestuje hranilne vloge na 4 1/4 % od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača posojilnica sama. Daje posojila na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke. Uradne ure za stranke vsak delavnik od 9. do 12 ure dopoldne. Posojilnica daje tudi domače hranilnike. v lastni hiši (Hotel „pri bolem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Kranilne vloge

se prejemajo od makedga in se obrestujejo. navadne po 4%, predi trimeseci odgovodi po 2 1/2%. Obresti se pripisujejo...
Za kranjanje po peti se polno kranilno policajstvo (97.075) za napreda. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

na vsaki dan... predi prazniki...
Previdno posojilnica / svoje lasti...
... Posojilnica ima tudi na razpolago domače kranilne nabiralnike.

Uradne ure

se vsaki dan...
... Posojilnica ima tudi na razpolago domače kranilne nabiralnike.

Pojasnila se dajajo

in prebrnje prejemajo...
... Posojilnica ima tudi na razpolago domače kranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Razglas.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Pišecah je sklenila pri seji načelstva, da zniža obrestno mero za vloge kakor za izposojila, od 1. januarja 1917 naprej za 1/2%. Na ta način bo obrestovale vloge po 4%, posojila pa brez zira, če se dajo hipotekarno ali na osebn kredit po 5%.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Pišecah, dne 7. dec. 1916.

Za načelstvo: Agrež tajnik.

Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu obrestuje vloge

od 1. januarja 1917 naprej po

4%

plača pa rentnino z vojno doklado iz lastnega.

Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu, meseca grudna 1916.

Kupujem bukove, hrastove, borove prage (švelarje)

po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na naslov Osolin Jožef, trgovec Laški trg, Štajersko.

ZAHVALA.

Ob bridki izgubi naše ljube matere

Marije Kraner

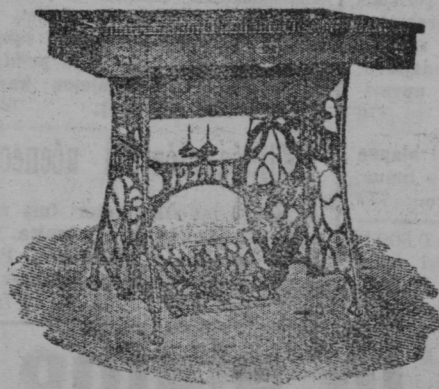
se zahvaljujemo velec. gg. župniku in kaplanu, pevcem, sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in spleh vsem, ki so se kljub slabemu vremenu tako številno udeležili pogreba. Zahvaljujemo se tudi vsem za obilno tolaržo ob času bolezni. Priporočamo drago mater v molitev.

Sv. Jurij v Slov. gor., dne 10. dec. 1916.

Žalujoči ostali.

Najbolj priporočljivi so:

Pfaff-brzošivalni stroji

ki so najpopolnejši in najbolj si na svetovnem trgu.

10 letna pisarna garancija.

Posebno pripravi za nametno rovanje (šitikanje) krpanje perila, negovic itd. o čemur dajam brezplačen pouk. Lahki in tih krogljen tek; živaje naprej in nazaj.

Solidne cene in zgodnje odplačevanje.

IGN. VOK

specijalna trgovina s šivalnimi stroji in PUCH-kolesi.

Ljubljana Sodna ulica 7.

Zastopnik sprejem.

MILO! MILO!

Gospodinje pozor!

Ako hočete z malim trudom po ceni in snežno belo prati, naročite si naše nadomestilne Šulcejevo milo, dokler se je kaj zaloge. To milo je ednake kakovosti in bolje kakor sedanjo drago in slabo milo in se razpošilja po povzetju franco 10 komadov za 6 K 50 v. Blagovolite poskusit in prepričane bode, da mi bo vsaka gospodinja ostala hvalezna odjemalka.

Se priporoča

Matija Pučko, Rotovska ulica št. 20 Celje.

Kupujem kostanjev in hrastov les

v celih vagonih po najvišji ceni. Ponudbe na naslov Jos. Osolin, Laški trg, Štajersko.

Zahvala.

Za obilne izraze pristrčnega sočutja povodom smrti našega nad vse ljubljene, nepozabnega sina ozir. brata

Milana Soršak-a,

učiteljiščenika,

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki so dragega spremili na zadnji poti.

Maribor, dne 15. dec. 1916.

Žalujoča obitelj Soršak.

Vinogradniki pozor!

Na suho cepljene trte so na prodaj.

Najboljše kakovosti in sicer I. vrste. Vse trte so cepljene na Rip. Portalis in na Göbe št. 9. Trte se dobijo jako lepe in dobro zaraščene in lepo vkoreninjene, za kar se jamči. Dobijo se tudi cepljene trte posebne močne (L. 1915). Cena trtam je po dogovoru. Franc Siodnjak, trtnar v Rotmanu pošta Juršinci pri Ptuj.

Nobenega zobobola več.

Nobenih neči brez spanja. Sredstvo "Fides" zmanjkuje bol pri vseh zobobolih kakor tudi pri najbolj odovratnem, revmatičnem zobobolu, kjer so že vsa druga sredstva bila zaman. Ako ni uspeha, se pošlje denar nazaj. Cena 3 1-50, 3 školjke K 4. — Nobenega kamana na zobovih več! Snežnobelo zobovje se doseže s sredstvom „Elita zobni Fluid.“ Takojani uspeh. Cena 2 K; 3 steklenice K 5. Kemény, Kolice (Kasch. u), I. Postfach 12/Z 90, Ogrsko. 2 H. Sch.

Prošnja do rojakov na Slovenskem Štajerju.

Kder ima kako posestvo, ali del posestva dati v najem, ali rabi pridnih slovenskih delavcev, naj se obrne na naslov: Ivan Mermolja, Tacen pri Ljubljani, želez. postaja Vižmarje.

Išče se izkušen, priden, trezen

viničar

pri nekem gospodarstvu na Hrvatskem v bližini Ormoža (Štajersko). Ponudbe le s prepisi dolgoletnih spričeval naj se pošljejo na Dr. Oskar Lypolt, Varaždin. (Hrvatsko.)

V globoki žalosti naznanjamo so rodnikom in znancem, da je naš dragi sin in brat

Ignac Vršič

star 21 let, zadet od drobca granate, dne 7. decembra 1916 ob 1/26. uri zjutraj hipoma končal svoje mlado življenje za cesarja in domovino.

Sv. Anton v Slov. gor., 12. dec. 1916.

Simon Vršič, Elizabeta Vršič, oče, mati, Frano Vršič, Feliks Vršič, Jožef Vršič, bratje, Marija Vršič, sestra.